

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 62.059 van 30 september 1996
in de zaak A. 71.361/VII-14.670.**

In zake : de v.z.w. BOND BETER LEEFMILIEU,
gevestigd te BRUSSEL,
Overwinningsstraat 26

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de
Vlaamse regering,
dat woonplaats kiest bij
Advocaat J. BERGE,
kantoor houdende te LEUVEN,
Naamsestraat 39, bus 1.

DE Wnd. VOORZITTER VAN DE VIIe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat de v.z.w. BOND BETER LEEFMILIEU op 26 september 1996 ingediend heeft om bij wege van uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van "het besluit van de Vlaamse Regering van 20 september 1996 houdende toepassing van artikel 17, § 7, 1° van het dekreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen";

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de artikelen 17 en 18;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 27 september 1996 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 30 september 1996;

Gehoord het verslag van Staatsraad
R. STEVENS;

Gehoord de opmerkingen van Algemeen secretaris-beheerder S. GRAULS en Beleidsmedewerker H. DE BAERE, die verschijnen voor de verzoekende partij, en van Advocaat J. BERGE, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur
E. LANCKSWEERDT;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de context en de draagwijdte van het bestreden besluit als volgt kunnen worden geschetst :

Artikel 17, § 1, 1°, van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen (hierna het meststoffendecreet genoemd), bepaalt wat volgt :

"§ 1. De opbrenging van dierlijke mest en andere meststoffen op cultuurgronden is verboden :

1° gedurende de periode van 21 september tot en met 21 januari voor de gewasgroepen grasland, gewassen met lagestikstofbehoefte, maïs en andere gewassen".

Artikel 17, § 7, 1°, van het meststoffendecreet bepaalt :

"De Vlaamse regering kan voor de cultuurgronden, die niet vallen onder de bepalingen van artikel 15, §§ 1, 2, 3, 4, 5 en 6 en artikel 17, § 3, bij met redenen omklede beslissing afwijkingen toestaan :
1 op de in §§ 1, 1°, vermelde verbodsbepaling, in geval van uitzonderlijke weersomstandigheden, voor het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest of voor

delen ervan; de beslissing vermeldt de periode en de gebieden waarvoor de afwijking geldt".

Het bestreden besluit strekt er toe, met toepassing van artikel 17, § 7, 1°, van voormeld decreet het bemestingsverbod te versoepelen onder bepaalde voorwaarden.

De versoepeling bestaat er in dat in 1996 het bemestingsverbod niet ingaat op 21 september, maar op 11 oktober.

De voorwaarden waaronder tot 11 oktober 1996 mest mag worden uitgevoerd zijn de volgende :

- 1°) de mest mag niet worden opgebracht op cultuurgronden die vallen onder de bepalingen van artikel 15, § 1 tot en met 6 en artikel 17, § 3, van het meststoffendecreet. Het betreft in essentie gronden die kwetsbaarder zijn voor het opbrengen van mest en waar een verscherpte normering geldt qua hoeveelheden meststoffen die mogen worden opgebracht
- 2°) op de cultuurgrond moet een nateelt worden ingezaaid
- 3°) de toegediende bemestingshoeveelheid mag niet groter zijn dan 60 kg N.

Overwegende dat krachtens artikel 17, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid kan worden besloten onder de drievoudige voorwaarde dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is, dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten akte of verordening kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden akte of verordening een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

Overwegende, wat de derde voorwaarde betreft, dat de verzoekende partij onder de hoofding

"belang en uiterst dringende noodzakelijkheid" aanvoert :

"Bond Beter Leefmilieu (BBL) is een vereniging zonder winstoogmerk. BBL heeft onder andere de bescherming van het leefmilieu als statutair doel en voldoet aan de formele verplichtingen uit de Wet van 1921 over de VZW. ...

Door deze vordering treedt BBL op in het kader van zijn statutair doel.

Door de toepassing van het omstreden besluit wordt immers schade berokkend aan het leefmilieu. BBL heeft volgens art. 3 van zijn statuten, de bescherming van het leefmilieu met alle wettige middelen als statutair doel.

Uit diverse publikaties blijkt dat het bemestingsverbod nodig is om schade aan het leefmilieu door meststoffen zo veel mogelijk te voorkomen. ...

Samengevat komt het er op neer dat tijdens de periode van het bemestingsverbod de meststoffen niet of onvoldoende door de planten worden opgenomen waardoor in deze periode opgebrachte meststoffen zich in het leefmilieu verspreiden. Uit de wetenschappelijke literatuur (vb. het Milieu en Natuurrapport van Vlaanderen- Leren om te Keren, Mestactieplan... zie bijlage stuk nr. 6) blijkt dat de overmatige verspreiding van meststoffen in het leefmilieu negatieve milieu-effecten veroorzaakt.

Door het toestaan van bemesting in de periode van het bemestingsverbod zoals gebeurt door het bestreden besluit, zal dus schade aan het leefmilieu berokkend worden.

Bovendien is BBL, als lid van de Stuurgroep in zijn belangen geschaad door de hierna onder 3.1. vermelde gebreken in de formele beslissingsprocedure";

dat de verzoekende partij onder punt 3.1. van haar verzoekschrift als eerste middel aanvoert :

"3.1. Schending van art. 31 §3 van het mestdecreet

Volgens art. 31, §3 van het mestdecreet van 1991 moet de Vlaamse regering vooraf het advies inwinnen van 'de Stuurgroep over ieder besluit dat met toepassing van dit dekreet wordt getroffen evenals over elk ontwerp van dekreet dat een wijziging van dit dekreet beoogt'.

Artikel 32, §6 van het mestdekreet bepaalt dat de Vlaamse regering verdere regels kan vaststellen met betrekking tot de werking van de Stuurgroep. Dit gebeurde door de goedkeuring van het Huishoudelijk Reglement. ...

Artikel zes, §1 van dit huishoudelijk reglement bepaalt dat de stuurgroep 'niet geldig kan stemmen indien de helft plus één van de stemgerechtigde leden niet aanwezig is'. Bovendien bepaalt §6 van artikel zes dat een volgende vergadering 'minimum 8 dagen later' kan worden samengeroepen.

Artikel 2 van het huishoudelijk reglement legt trouwens, behalve in geval van hoogdringendheid, een minimumperiode van acht dagen op tussen de vezending van een uitnodiging en de vergadering van de Stuurgroep. Deze termijn werd niet gerespekteerd, noch werd een hoogdringendheid ingeroepen en gemotiveerd.

Uit de notulen van de vergadering van de Stuurgroep van 19/09/96 (...) blijkt dat slechts 6 van de 16 stemgerechtigde leden aanwezig waren.

Op deze vergadering kon dus wegens het gebrek aan voldoende stemgerechtigde leden, geen geldig advies vastgesteld worden zoals vereist door artikel 32, §6 van het mestdecreet en art. 6 van het huishoudelijk reglement.

Aan de Vlaamse Regering werd door het sekretariaat van de Stuurgroep enkel ter informatie een verslag van de vergadering overgemaakt (...).

Niettegenstaande het gebrek aan een formeel advies heeft de Vlaamse regering op 20 september toch het bestreden besluit vastgesteld (...).

In de tweede paragraaf van de aanhef van dit besluit wordt zelfs verkeerdelijk vermeld : 'Gelet op het advies van de stuurgroep Vlaamse mestproblematiek, gegeven op 19 september 1996'.

Bovendien werd de Vlaamse regering via een fax, en brief van BBL van 19 september (...) op de hoogte gebracht van de inhoudelijke en formele bezwaren tegen een mogelijke beslissing van de Vlaamse regering.

BBL is van mening dat hierdoor het formele procedurevoorschrift uit art. 32, §6 van het mestdecreet is geschonden";

Overwegende dat de verwerende partij hier in haar nota op antwoordt :

"2.

Het bestreden besluit veroorzaakt geen onomkeerbare milieuschade. Minstens is dit onvoldoende bewezen.

Art. 1.1. van het bestreden besluit voorziet in vier waarborgen voor schade door uitsijpeling van nutriënten :

- de uitzonderlijke versoepeling van het decretale verbod geldt slechts van 21 september tot en met 11 oktober 1996, hetzij 20 dagen
- het verbod blijft gehandhaafd in de specifiek beschermde gebieden, d.z. de grond- en oppervlaktewaterwinningsgebieden, vogelrichtlijngebieden, groengebieden, nitraatgevoelige gebieden en fosfaatverzadigde gronden

- een nateelt moet worden ingezaaid
- de opgebrachte hoeveelheid mest moet worden beperkt tot 60 KG N (stikstof) per ha.

Uit het advies van de Stuurgroep en de werkdocumenten toegevoegd aan de notulen van de vergadering van 19 september 1996 blijkt dat de verplichting om een nateelt in te zaaien het belangrijkste milieutechnisch bezwaar tegen een versoepeling van het bemestingsverbod wegneemt. Een nateelt neemt de toegevoegde nutriënten op en verhindert dat deze in de bodem doorsijpelen.

De verzoekende partij heeft geen belang wanneer zij niet bewijst dat er in concreto een schade is waartegen zij op grond van haar statutair belang zou kunnen opkomen.

3.

De vertegenwoordigers van de verzoekende partij waren voor de vergadering van de Stuurgroep van 19 september verontschuldigd.

Onverminderd het feit dat het huishoudelijk reglement van de Stuurgroep niet door de Vlaamse regering werd vastgesteld, en dus een louter interne werkafsprake is (...), moet worden vastgesteld dat de uitnodiging en beraadslaging verliep volgens het reglement.

Op 13 september werd per fax een eerste uitnodiging verzonden.

Op 17 september een tweede, met toevoeging van het ontwerpbesluit.

Ijn hoogdringende situaties - welke hypothese onmiskenbaar van toepassing is - is dit in overeenstemming met art.2 van het reglement.

Onafgezien van de reden van de verontschuldiging van de vertegenwoordigers van de verzoekende partij kan deze laatste zich niet beroepen op de schending van haar belang als lid van de Stuurgroep om reden dat er geen quorum was voor een formeel advies.

De verzoekende partij ligt inderdaad zelf mee aan de oorzaak van het quorumprobleem, hoedanook.

Het (privé) belang van de verzoekende partij als lid van de Stuurgroep mag overigens niet worden verward met haar (algemeen) statutair belang";

Overwegende dat met een faxbericht van 13 september 1996 de verzoekende partij een eerste uitnodiging ontving voor een vergadering van de stuurgroep Vlaamse mestproblematiek die zou doorgaan op 19 september 1996, met als agendapunt : "advisering van het ontwerp-besluit houdende toepassing van artikel 17, § 7, 1°"; dat, zelfs al was bij die uitnodiging nog geen ontwerp-besluit gevoegd, door de verwijzing naar de

genoemde decretale bepaling de verzoekende partij wist dat een versoepeling van de uitrijregeling zou besproken worden, en dat zij haar bezwaren dienaangaande kon voorbereiden, zelfs al waren de preciese modaliteiten van de uitrijregeling nog niet bekend; dat de ontwerp-tekst van de Vlaamse regering op 17 september 1996, d.i. twee dagen vóór de vergadering, aan de stuurgroep Vlaamse mestproblematiek werd overgemaakt; dat de verzoekende partij er desondanks heeft voor geopteerd niet aanwezig te zijn op de vergadering van de stuurgroep die het vereiste advies moest uitbrengen, dat het (niet) optreden van de verzoekende partij er op wijst dat zij niet in die mate in haar belangen is gekrenkt dat van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan worden gewaagd; dat zij in haar verzoekschrift trouwens enkel stelt "in haar belangen te zijn geschaad";

Overwegende dat de decreetgever zelf in een mogelijkheid tot afwijking van het bemestingsverbod heeft voorzien in geval van uitzonderlijke weersomstandigheden; dat dit er op wijst dat de decreetgever van oordeel is dat het aanbrengen van mest gedurende de periode 21 september - 21 januari niet per definitie onaanvaardbare schade aan het leefmilieu teweegbrengt; dat de wetenschappelijke fractie van de stuurgroep Vlaamse mestproblematiek akkoord ging met de afwijking onder de door het bestreden besluit opgelegde voorwaarden; dat de verzoekende partij in die omstandigheden des te concreter diende aan te tonen dat door het bestreden besluit aan het leefmilieu ernstige en moeilijk te herstellen schade zal worden toegebracht; dat deze partij niet aannemelijk maakt dat spijts de beperkte periode gedurende dewelke afgeweken wordt van het bemestingsverbod en spijts de opgelegde voorwaarden, de afwijking op dat verbod toch nog onaanvaardbare schade aan het leefmilieu zou berokkenen;

Overwegende dat derhalve aan de derde voorwaarde gesteld door artikel 17, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State niet is voldaan; dat die vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen; dat derhalve de vordering van de verzoekende partij om het arrest door de verwerende partij binnen twee werkdagen in het Belgisch Staatsblad te doen publiceren op straffe van een dwangsom zonder voorwerp is;

Overwegende dat de verzoekende partij onverschuldigd fiskale zegels ten belope van een bedrag van 4.000 frank op haar verzoekschrift heeft gekleefd; dat er derhalve aanleiding toe bestaat de teruggave van deze ten onrechte gekweten rechten te bevelen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De vorderingen worden verworpen.

Artikel 2.

Het door de verzoekende partij ten onrechte gekweten zegelrecht van vierduizend frank dient haar te worden terugbetaald.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare
terechtzing, op dertig september 1900 zesennegentig,
door de VIIe kamer, die was samengesteld uit :

de H. R. STEVENS, wnd. voorzitter, staatsraad,
Mevr. V. WAUTERS, toegevoegd griffier.

De griffier,

De voorzitter,

V. WAUTERS.

R. STEVENS.